

ЗАКОН ЗА ДОБРОВОЛЧЕСТВОТО

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с организираното полагане на доброволен труд на територията на Република България..

Доброволец

Чл. 2. (1) Доброволец е физическо лице, което полага доброволен труд.

(2) За полагане на доброволен труд от непълнолетен е необходимо писмено съгласие на негов законен представител.

Доброволен труд

Чл. 3. Доброволният труд представлява дейност извън трудовите и служебни правоотношения, извършвана от физическо лице по собствен избор и без възнаграждение за юридически лица с нестопанска цел, местни или държавни органи.

Ограничения

Чл. 4. Полагането на доброволен труд, който обхваща дейност, забранена или ограничена за извършване за някои категории лица поради тежкото, вредно или опасно влияние върху организма им, се подчинява на разпоредбите на действащото трудово законодателство.

Изключение

Чл. 5. Недействителни са споразумения за полагане на доброволен труд, с които се цели заобикаляне на действащото трудово законодателство.

Принципи при полагане на доброволен труд

Чл. 6. Доброволният труд се полага въз основа на принципите на:

1. спазване на основните права и свободи на гражданите съгласно Конституцията и законите на Република България;
2. лична отговорност;
3. свободен избор;
4. равнопоставеност;
5. безвъзмездност;
6. зачитане живота, здравето и достойнството на доброволеца.

Отношения с държавата

Чл. 7. Държавата подпомага и насърчава доброволчеството чрез данъчни, кредитно-лихвени, митнически и други финансови и икономически облекчения, определени в съответните специални закони.

Разходи на доброволеца

Чл. 8 (1) На доброволеца се възстановяват само направените във връзка с доброволния труд разходи.

(2) Възстановените по предходната алинея разходи не представляват облагаем доход по смисъла на данъчното законодателство.

Стимули

Чл. 9. Всеки доброволец получава подходящо обучение и квалификация, свързани с полагането на доброволния труд, застраховка срещу злополука и заплащане на здравноосигурителните вноски – в предвидените от закона случаи, както и всякакви други стимули, които лицата и органите по чл. 3 му предоставят.

Доброволци – чужди граждани

Чл. 10 Чужди граждани могат да осъществяват дългосрочно доброволчество на територията на Република България при условията на настоящия закон с разрешение за пребиваване на основание доброволчество. Към искането за разрешение за пребиваване се прилага и копие от сключен писмен договор между чуждия гражданин – доброволец и лицето или органът, за които се полага доброволният труд.

Глава втора.**ПРАВЕН СТАТУС НА ДОБРОВОЛЕЦА****Раздел I.****Краткосрочно и дългосрочно доброволчество****Краткосрочно доброволчество**

Чл. 11. (1) Всяко лице, което полага доброволен труд за по-малко от 30 дни в рамките на една календарна година, извършва краткосрочно доброволчество.

(2) При всяко краткосрочно доброволчество в книгата за доброволци по чл. 26 се вписва дейността, която ще се извършва и дните, в които ще се полага доброволният труд.

Дългосрочно доброволчество

Чл. 12. Всяко лице, което полага доброволен труд за едно и също лице или орган за повече от 30 дни в рамките на една календарна година, извършва дългосрочно доброволчество.

Раздел II.**Сключване на договор за дългосрочно доброволчество**

Чл. 13. За извършване на дългосрочно доброволчество между доброволеца и лицето или органа, за които ще се полага доброволен труд, се сключва договор.

Форма

Чл. 14. (1) Договорът за дългосрочно доброволчество се сключва в писмена форма и се вписва в книгата за доброволците по чл. 26 на името на доброволеца.

(2) Минимално необходимите документи за сключването на договора за дългосрочно доброволчество са:

1. лична карта, която се връща веднага на доброволеца;
2. документ за медицински преглед, ако дейността изисква такъв;
3. документ за придобито образование, специалност, квалификация или правоспособност, когато такива се изискват за извършване на някоя от дейностите, включени в полагането на доброволния труд;
4. свидетелство за съдимост, когато нормативен акт изисква удостоверяването на съдебно минало за извършване на някоя от дейностите, включени в полагането на доброволния труд;

(3) Лицето или органът, за които се полага доброволен труд, могат да изискват и предоставянето на други документи, извън посочените в ал. 2, ако това е предвидено в нормативен акт или произтича от същността на доброволния труд.

Минималното необходимо съдържание на договора за дългосрочно доброволчество

Чл. 15. Договорът за дългосрочно доброволчество съдържа:

1. данните за доброволеца - името на лицето, постоянния или настоящия адрес (ако последният се различава от постоянния), единния граждански номер (личния номер – за чужденец);
2. данните за юридическото лице с нестопанска цел или за органа на местна или държавна власт - наименованието, седалището и адреса на управлението, името/имената на лицето/лицата, което/които го представляват, единния им граждански номер (личен номер – за чужденец);
3. описание на дейността, която доброволецът извършва;
4. разпоредби относно застраховката срещу злополука при условията на чл. 23;
5. разпоредби относно неговото времетраене;
6. номер, под който договорът се вписва в книгата за доброволците;
7. обучението във връзка с полагането на доброволния труд, ако такова се предвижда;

8. разпоредби относно неговото изменение и прекратяване.

Времетраене на договора за дългосрочно доброволчество

чл. 16. Договорът за дългосрочно доброволчество може да бъде сключен за неопределено време или с определен срок.

Раздел III. Права на доброволеца

Чл. 17. Доброволецът има право на:

1. достоверна, разбираема и своевременна информация за дейността, във връзка с която ще полага доброволен труд;
2. информация за рисковете за живота и здравето му, свързани с полагането на доброволния труд;
3. равни възможности и недискриминационно третиране при полагането на доброволен труд;
4. зачитане на достойнството и личните убеждения;
5. подходящо обучение и квалификация, свързани с полагането на доброволния труд, когато юридическото лице или органът, ползващи доброволния труд организират такива;
6. защита на лични данни;
7. здравословни и безопасни условия на труд;
8. застраховка срещу злополука в предвидените от закона случаи;
9. идентификационна карта, удостоверяваща статута на доброволец, която се издава за сметка на лицето или органа, ползващо доброволния труд;
10. необходима екипировка във връзка с изпълнение на съответните дейности;
11. заплащане на вноските за здравно осигуряване в предвидените от закона случаи;
12. обезщетение при командироване;
13. възстановяване на разходите, направени във връзка с полагането на доброволния труд.

Чл. 18. (1) На доброволците се възстановяват всички необходими разходи, които те действително са направили по повод полагането на доброволен труд.

(2) При командироване на доброволец за полагане на доброволен труд извън населеното място на настоящия му адрес, се заплащат направените пътни, дневни и квартирни разходи в размерите, предвидени в трудовото законодателство.

Чл. 19. (1) За получените по време на полагане на доброволния труд допълнителна или нова професионална квалификация, както и за извършеното обучение по време на полагане на доброволния труд, лицето или органа, за които се полага доброволният труд, издават удостоверение при поискване от доброволеца.

(2) Лицата или органите, за които се полага доброволният труд, са длъжни, при поискване от доброволеца, да му издадат документ, удостоверяващ положения от него доброволен труд, дейността и мероприятията, в които е бил зает, както и срока на полагането му.

Чл. 20. Лицата или органите, за които се полага доброволният труд, са длъжни да опазват живота и здравето на доброволците, да полагат всички усилия за ограничаване и по възможност отстраняване евентуалното вредно въздействие на дейността върху физическото и нравственото им развитие.

Чл. 21. (1) В договора за дългосрочно доброволчество може да се уговори здравноосигурителните вноски на доброволци, за които не се внасят такива на друго основание, да се поемат от лицето или органът, които ползват доброволния труд. Доброволците се осигуряват върху половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(2) В случаите по ал. 1 задължението за внасянето на здравноосигурителните вноски възниква от момента на започване изпълнението на сключения договор за дългосрочно доброволчество.

Чл. 22 (1) Лицата и органите, за които се полага доброволният труд, застраховат за своя сметка доброволците срещу злополука при или по повод полагането на доброволен труд в опасни или във вредни за здравето условия.

(2) Извън случаите по ал. 1 лицата и органите, за които се полага доброволният труд, застраховат доброволците, ако има уговорка за това. За правото да бъде застрахован срещу злополука при или по повод полагането на доброволния труд, лицата и органите, ползващи доброволен труд, уведомяват доброволеца преди започване полагането на доброволния труд.

Раздел IV. Задължения на доброволеца

Чл. 23. (1) Доброволецът е длъжен:

1. да изпълнява добросъвестно възложените му задачи във връзка с полагането на доброволния труд;
2. да работи в сътрудничество и разбирателство с останалите доброволци на лицето или органа, за които полага доброволен труд, като им съдейства и ги подпомага при полагането на доброволния труд в съответствие с дадените му от лицето или от органа указания;
3. да бъде лоялен към лицето или органа, за които полага доброволен труд, като пази доброто им име, не злоупотребява с доверието им и не разпространява поверителни за тях сведения;
4. да участва в обучителни програми, когато това се изисква;
5. да използва надлежно идентификационната си карта и да се легитимира с нея;
6. да изпълнява в срок възложените му задачи;
7. да опазва имуществото, с което е в досег във връзка с полагането на доброволния труд;
8. да не приема или търси от свое име или от името на други лица финансова изгода при полагането на доброволен труд.
9. (2) Доброволецът не може да използва името, дейностите и собствеността на юридическото лице или на органа, за които полага доброволен труд, за неправомерни цели.

Раздел V. Отговорност на доброволеца

Обхват на отговорността

Чл. 24. (1) Доброволецът отговаря за вредите, които виновно е причинил на юридическото лице или на органа, за които полага доброволен труд, при или по повод полагането му по общия ред.

(2) Имуществената отговорност на доброволеца към лицето или органа, ползващи доброволния му труд, се осъществява по исков ред.

Чл. 25. Лицето или органът, за които се полага доброволният труд, могат да застраховат за своя сметка доброволеца за вреди, причинени от него на трети лица по време на полагането на доброволен труд.

Глава трета КНИГА ЗА ДОБРОВОЛЦИТЕ

Чл. 26. (1) Лицето или органът, за които се полага доброволният труд, водят книга за всички физически лица, които полагат за тях доброволен труд. В нея се вписват имената, единния граждански номер (личен номер на чужденец) и настоящ адрес на доброволеца, мероприятиято, в което е зает, мястото и дейностите, които ще извършва, както и началната дата и срока, в който той ще полага доброволен труд. Данните се водят по името на всеки доброволец.

(2) Към книгата се прилагат и съответните документи - медицинско свидетелство, декларация от законен представител на непълнолетен доброволец, свидетелство за съдимост и други, когато такива се изискват за осъществяване на доброволния труд.

(3) Данните на доброволеца са защитени съгласно условията на Закона за защита на личните данни.

Глава четвърта ИДЕНТИФИКАЦИОННА КАРТА НА ДОБРОВОЛЕЦА

Чл. 27. (1) На доброволец, който извършва дългосрочно доброволчество, се издава идентификационна карта, която идентифицира както доброволеца, така и юридическото лице или органа, за които полага доброволен труд.

(2) На доброволци, които извършват краткосрочно доброволчество, се издава идентификационна карта, ако има уговорка за това.

(3) Разходите за издаване на идентификационна карта са за сметка на юридическото лице или на органа, ползващ доброволен труд.

(4) Датата на издаване на картата трябва да съвпада с датата на регистриране на доброволеца в книгата по чл.26, ал. 1.

(5) Идентификационната карта се издава по свободен образец, като трябва да има минимално необходимото съдържание по чл.28.

Чл. 28. Идентификационна карта на доброволеца включва:

1. имената на доброволеца;

2. началната дата за полагане на доброволния труд в съответното юридическо лице или орган;

3. наименованието на юридическото лице или органа, за които доброволецът полага доброволен труд;

4. печат на юридическото лице или органа, за които се полага доброволния труд;

5. снимка на доброволеца;.

Чл. 29. Доброволецът е длъжен да се идентифицира с картата си във връзка и по повод полагането на доброволния труд.

Глава пета УВЕДОМЯВАНЕ

Чл. 30. Лицето или органът, за които се полага доброволният труд, са длъжни до 31 януари всяка година да уведомяват подразделенията на Изпълнителна агенция “Главна инспекция по труда” за актуалния брой на доброволците, които са ползвали през предходната календарна година.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. В Закона за здравното осигуряване в чл. 40 се създава нова ал. 4 със следното съдържание:

“(4) (Доп. - ДВ, бр. 49 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Лицата, които не подлежат на осигуряване по ал. 1 и 2 и полагат дългосрочно доброволен труд, в предвидените от Закона за доброволчеството случаи се осигуряват върху осигурителен доход не по-малък от половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят, от организацията или органа, ползващ доброволния им труд. Осигурителните вноски за доброволците са изцяло за сметка на организацията или органа, ползващи доброволния им труд.”

Настоящата ал. 4 става ал. 5 и се изменя така:

“(5) (Доп. - ДВ, бр. 49 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Лицата, които не подлежат на осигуряване по ал. 1 - 3, се осигуряват върху осигурителен доход не по-малък от половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят. Тези лица извършват годишно изравняване на осигурителния доход съгласно данните от данъчната декларация.”

§ 2. В Закона за чужденците в Република България се добавя нова т.17 в чл.24, ал.1: „които желаят да полагат дългосрочно доброволен труд на територията на Република България и са сключили договор за дългосрочно доброволчество по Закона за доброволчеството.”

§ 3. В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и техните семейства в чл. 8, ал. 1, т. 1 се добавя след заето лице „или доброволец, сключил договор за дългосрочно доброволчество по Закона за доброволчеството.